

Asia: VN/35359/2022

Lausuntopyyntö: Kasvutyöryhmä

Lausunnonantajan lausunto

Millä konkreettisilla toimenpiteillä voitaisiin vauhdittaa talouskasvua kestäväällä ja julkista taloutta vahvistavalla tavalla? Esitelkää kolme vaikuttavinta toimenpidettä.

Suomen Akatemia pitää keskeisenä talouskasvua ja julkista taloutta vahvistavana tavoitteena nostaa TKI-panostukset 4 prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä T&K-rahoituslain mukaisesti ja parlamentaarisen TKI-työryhmän tunnistamia periaatteita noudattaen. Rahoituksen kehittämisessä on mahdollisimman suuren vaikuttavuuden edistämiseksi tärkeää huomioida eri TKI-toimintojen vaikuttavuuden erilaiset aikajänteet. Näin pystytään jatkuvasti tuottamaan uutta tietoa ja osaamista, joka kantaa vuosikymmenien päähän yhteiskunnan ja talouden uudistumisen pohjana. TKI-järjestelmää tuleekin kehittää tasapainoisesti, huomioiden mm. seuraavat kolme toimenpidettä:

1) Vahvistetaan korkealaatuisen perustutkimuksen sekä osaamiskeskittymien ja -ekosysteemien rahoitusta: Muuttuviin haasteisiin vastaava korkeatasoinen tutkimus on Suomen menestyksen avaintekijöitä. Tutkimus ja tutkimukseen perustuva koulutus luovat innovaatioille välttämätöntä osaamis pohjaa ja mahdollistavat liiketoiminnan kehittämisen. Uutta tietoa tuottava perustutkimus on edellytys myös kyvylle hyödyntää muualla tuotettua tietoa ja korkeatasoiselle soveltavalle tutkimukselle. Kansainvälisesti korkeatasoiset tutkimusryhmät ja laadukkaat tutkimusympäristöt vahvistavat kilpailukykyä, joka tuottaa taloudellista kasvua ja hyvinvointia. Laadukasta ja vaikuttavaa tutkimus- ja innovaatiotoimintaa tehdään enenevässä määrin osaamiskeskittymissä ja innovaatioekosysteemeissä, joissa korkeakoulut, tutkimuslaitokset, julkinen sektori, kaupungit ja kunnat sekä eri kokoiset yritykset tekevät yhteistyötä monimuotoisissa kokoonpanoissa. Panostukset perustutkimukseen ja osaamiseen turvaavat talouskasvun ja julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä. Ulkopuoliseen kansainväliseen arviointiin perustuva kilpailtu rahoitus varmistaa osaltaan tutkimuksen laadun ja monimuotoisen vaikuttavuuden toteutumisen.

2) Vahvistetaan Suomen osaamis pohjaa ja torjutaan osaajapulaa tukemalla nuorten osaajien tutkijanuria heidän houkuttelemisekseen ja pitämisekseen TKI-sektorin tehtävissä: TKI-toiminnan vetovoimaisuuden keskeisimmät osatekijät ovat osaavat ihmiset ja hyvä toimintaympäristö. Korkeatasoinen tutkimusympäristö houkuttelee parhaita osaajia myös ulkomailta. Tutkijanuria voidaan tukea kohdentamalla rahoitusta nuorten tutkijoiden – sekä suomalaisten että ulkomaalaisten – houkutteluun ja TKI-järjestelmässä pitämiseen sekä liikkuvuutta eri sektorien välillä

tukevien tutkimusympäristöjen ja -kumppanuuksien rakentamiseen, mm. Akatemian lippulaivarahoituksen kautta.

3) Kehitetään Suomen kilpailukykyä TKI-ympäristönä huolehtimalla siitä, että tutkimuksen tarvitsemat infrastruktuurit ovat korkeatasoisia ja ne tukevat uutta luovaa ja kunnianhimoista TKI-toimintaa: Tutkimusinfrastruktuurien tarjoamalla palveluilla on suuri merkitys sekä tutkijoiden työn mahdollistamisessa ja tieteellisten tulosten ja läpimurtojen saavuttamisessa, että laajemmin yhteiskunnassa. Tutkimusinfrastruktuuripalvelut mahdollistavat tutkimus- ja kehittämistyön, tukevat tutkijankoulutusta ja opetusta sekä ylläpitävät ja kehittävät tutkimus- ja innovaatiokapasiteettia paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisessä yhteistyössä. Niillä on merkittävä rooli muun muassa digitalisaation edistämässä ja kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa sekä talouselämän uudistumisen vahvistamisessa. Lisätään pitkäjänteisesti tutkimusinfrastruktuurirahoitusta ja kohdennetaan sitä korkeatasoisen tieteen tarpeiden, kansainvälisesti kilpailukykyisten osaamiskeskittymien ja ekosysteemien kehittämisen sekä osaamisen kehittämisen tarpeiden näkökulmasta.

Suomen Akatemia pitää tärkeänä, että T&K-rahoituslain mukainen TKI-rahoituksen kasvu toteutuu suunnitellusti vuodesta 2024 alkaen ja tasaisesti siitä eteenpäin. Näin saavutetaan nopeimmin myönteiset vaikutukset TKI-toimintaan ja osaamiseen, ei jäädä jälkeen kovenevassa kansainvälisessä kilpailussa ja saavutetaan T&K-rahoituslain mukaiset tavoitteet vuoteen 2030 mennessä. Tällä taataan parhaiten talouskasvua ja julkista taloutta vahvistavat vaikutukset.

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi Akatemia kiinnittää huomiota siihen, että sekä T&K-rahoituslain esitöissä että parlamentaarisen TKI-työryhmän luonnoksessa T&K-rahoituksen käyttöä koskevaksi monivuotiseksi suunnitelmaksi on tunnistettu tarve riittävälle lisärahoitukselle Business Finlandin ja Suomen Akatemian toimintamenoihin. Lisärahoituksella varmistetaan, että TKI-toimijoiden aktivointiin ja rahoituksen mahdollisimman vaikuttavaan kohdentamiseen on käytettävissä riittävät resurssit. T&K-rahoituslakia koskevan hallituksen esityksen mukaan toimintamenojen lisärahoitus on tarkoitettu voitavan kattaa rahoituslain mukaisista T&K-rahoituksen korotuksista.

Mahdollisuuksien mukaan kuvatkaa arvio toimenpiteiden vaikutuksista talouskasvuun ja julkiseen talouteen sekä näiden arvioiden taustalla olevat (tutkimus)lähteet.

Tutkimuksen vaikutuksesta talouskasvuun on tutkimusperustaista näyttöä. Taloustieteen mukaan talouskasvu nojautuu tuottavuuden kasvuun, tuottavuus perustuu innovaatioihin ja t&k-toiminnalla ja koulutuksella on tuottavuuteen positiivinen vaikutus. Perustutkimus ja siihen perustuva koulutus mahdollistavat paitsi Suomessa niin myös muualla maailmassa tuotetun tiedon hyödyntämisen. Taloustieteellisen kirjallisuuden perusteella on näyttöä siitä, että tuotot panostuksista perustutkimukseen ovat korkeita ja sen tukeminen kannattavaa. (Toivanen 2016)

Myös parlamentaarinen TKI-työryhmä on arvioinut T&K-toiminnan rahoituksen lisäämisen vaikutusta julkisen talouden kestävyteen ja talouskasvuun. Työryhmä on T&K-rahoituksen käyttöä koskevan monivuotisen suunnitelman luonnoksessa 11.1.2023 todennut, että mikäli julkisen sektorin lisäksi myös yksityinen sektori panostaa T&K-toimintaan siten, että 4 prosentin T&K-tavoite saavutetaan, tällä on merkittävien suotuisia vaikutuksia julkisen talouden kestävyteen kiihtyneen talouskasvun myötä.

Toivanen O. 2016: Tutkimus ja talouskasvu. Teoksessa: Nuutinen A., Mälkki A., Huutoniemi K.I. & Törnroos J. (toim.): Tieteen tila 2016. Suomen Akatemia. <https://www.aka.fi/suomen-akatemia-toiminta/tietoaineistot/tieteen-tila/tieteen-tila-2016/>

Eerola Paula
Suomen Akatemia

Alho Jussi
Suomen Akatemia